

Quick scan Flora- en faunawet Ronetteterrein

Gemeente Amsterdam
Dienst Ruimtelijke Ordening

Beleidsteam Stad

December 2012

Inhoud

1. Samenvatting en conclusies	3
2. Inleiding.....	4
3. Kaders	5
4. Beschrijving van het gebied en inventarisatie.....	6
6. Consequenties natuurwetgeving en ontheffing Flora- en faunawet	8
7. Conclusies en aanbevelingen voor nader onderzoek.....	9

1. Samenvatting en conclusies

Voor het Ronette-terrein, gelegen in Stadsdeel Oost, in het industrie- en bedrijventerrein Overamstel, wordt het bestemmingsplan aangepast. Bebouwing van de nu met bosplantsoen begroeide kavel wordt mogelijk gemaakt. In deze Quick scan is nagegaan wat de consequenties van de Flora- en faunawet voor dit plan kunnen zijn.

Het bosplantsoen bestaat voor het grootste deel uit jonge bomen. Tegen de Duivendrechtsevaart aan staan een paar hoge populieren. Aan de zuidoostkant van het plangebied staan twee coniferen en een spar. Het bosje is een geschikt broedbiotoop voor algemene vogels van tuinen en parken zoals merel, heggemus, lijster en winterkoning. De nesten van deze vogels zijn gedurende de broedperiode beschermd. In de bomen waren twee nesten zichtbaar. Om beide nesten vlogen kraaien en eksters. Waarnemingen van roofvogels uit de omgeving van het plangebied zijn niet bekend. Om uit te sluiten dat deze nesten door roofvogels, waarvan het nest ook buiten het broedseizoen beschermd is, gebruikt wordt, wordt aanbevolen om in het voorjaar nader onderzoek te laten doen.

Gezien de beperkte leeftijd van de bomen en de beperkte omvang van de stammen is het niet aannemelijk dat er boombewonende vleermuissoorten verblijven. Het is wel mogelijk dat het terrein door ruige en/of gewone dwergvleermuizen als foerageergebied gebruikt wordt. Ook bestaat de mogelijkheid dat er baltsplaatsen van ruige en gewone dwergvleermuizen zijn. Geadviseerd wordt om hier nader onderzoek naar te doen.

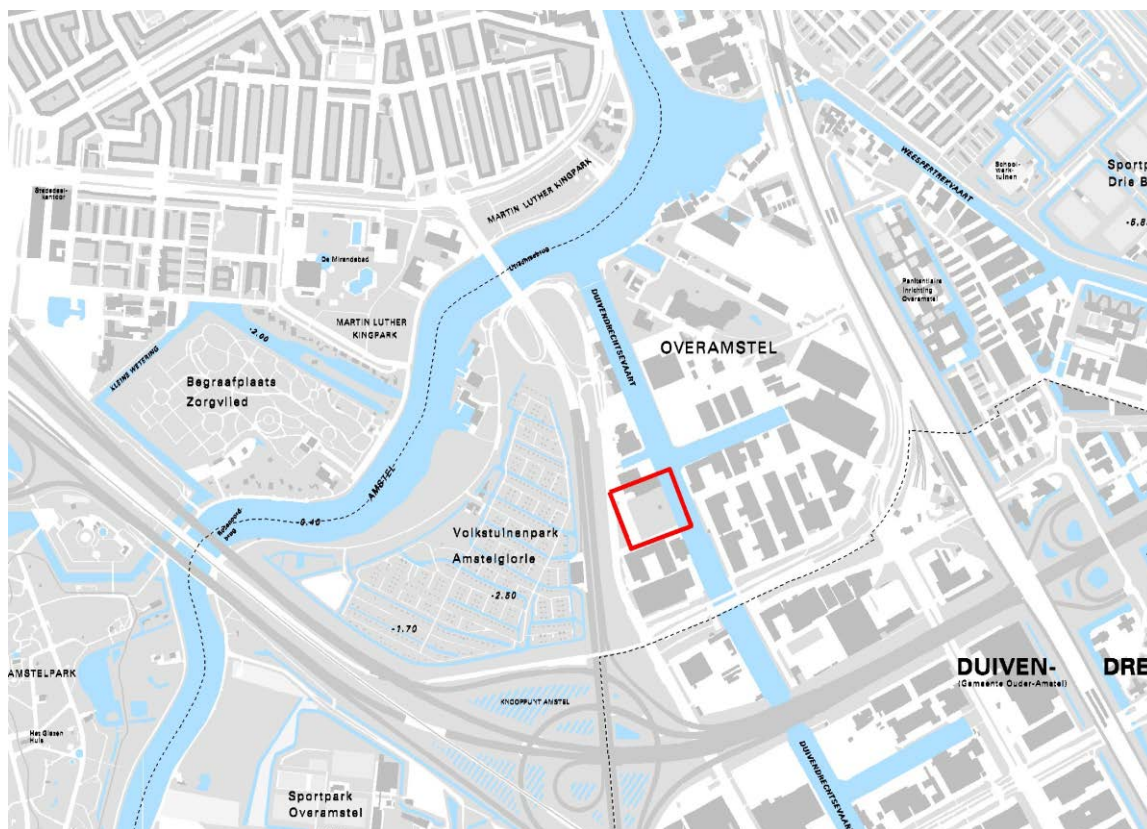

Fig.1 Ligging plangebied

2. Inleiding

Het project

Het Ronette-terrein in het bedrijventerrein Overamstel wordt heringericht. Voor het plan wordt een postzegel-bestemmingsplan gemaakt. Om het plan te realiseren moet het bosje op het terrein worden gekapt. Om aan de Flora- en faunawet te voldoen moet zijn onderzocht of er beschermde soorten voorkomen. De eerste fase van het onderzoek is een Quick scan van het terrein. Op grond van biotoop, relatie met de omgeving en eerder verzamelde gegevens wordt een inschatting gemaakt van de kans dat er beschermde soorten voorkomen. Hiervoor is gekeken naar:

- zichtbare nesten in de bomen;
- Geschiktheid als foerageergebied voor vleermuizen in relatie tot de omgeving;
- Potentiële geschiktheid voor boombewonende vleermuissoorten.

Op grond hiervan kan een advies over nader onderzoek om verblijfplaatsen uit te sluiten dan wel met zekerheid vast te stellen worden gegeven.

Werkwijze

Dit natuurwaardenonderzoek behandelt eerst de wettelijke- en beleidskaders. Daarna volgt een beschrijving van het plangebied en de omliggende gebieden, met een inventarisatie van de soorten die er voorkomen dan wel verwacht kunnen worden. Vervolgens worden de mogelijke effecten van ingrepen op de in het gebied aanwezige soorten beschreven. Tenslotte wordt beoordeeld of er omstandigheden zijn, waarbij maatregelen nodig zijn of een ontheffingsaanvraag van de Flora- en faunawet aangevraagd moet worden en onder welke voorwaarden een ontheffing naar alle waarschijnlijkheid verkregen kan worden. Het plangebied is op 11 december 2012 bezocht. Voor het waarnemen van broedende vogels was het jaargetijde toen ongeschikt. Er was geen toestemming om het terrein te betreden.

Eerder onderzoek

Gegevens over het voorkomen van soorten worden sinds 1990 bijgehouden in de 'Ecologische Atlas Amsterdam'. De grotere groengebieden worden regelmatig geïnventariseerd, ook in de directe omgeving van de Gemeente Amsterdam. De soortgroepen waarvan de gegevens worden bijgehouden zijn: zoogdieren; broedvogels; reptielen; amfibieën; vissen; kreeftachtigen; dagvlinders; sprinkhanen; krekels en libellen. In de Nationale databank Flora en fauna worden alle bekende waarnemingen gebundeld; ook de waarnemingen van telmee.nl en waarneming.nl. Locaties van roepende rugstreeppadden worden elk jaar in kaart gebracht. In 2004 en 2005 zijn alle kolonies huismussen in de openbare ruimte van Amsterdam geïnventariseerd.

3. Kaders

Wettelijke kaders	
Natuurbeschermingswet (1998) - Natura-2000 (Gebiedsbescherming)	Onder de Natuurbeschermingswet 1998 (Nb-wet) zijn gebieden aangewezen die onderdeel uitmaken van de Europese ecologische hoofdstructuur, de Natura 2000 gebieden genaamd. Indien een ruimtelijke ontwikkeling plaatsvindt in of in de nabijheid van een Natura 2000 gebied moet worden onderzocht of de ontwikkeling de kwaliteit van het gebied kan verslechteren of verstoren. Indien het bestemmingsplan de kwaliteit van een Natura 2000 gebied kan verslechteren of verstoren dient er een vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet te worden aangevraagd.
Flora- en faunawet en gedragscode (soortbescherming)	In april 2002 is de Flora- en faunawet (Ffwet) van kracht geworden. Op grond van deze wet zijn vrijwel alle in het wild en van nature in Nederland voorkomende dieren, beschermd. De Ffwet bevat verbodsbepalingen met betrekking tot het aantasten, verontrusten of verstoren van beschermde dier- en plantensoorten, hun nesten, hollen en andere voortplantings- of vaste rust- en verblijfsplaatsen. Bij vrijwel alle ingrepen moet met door Flora- en faunawet beschermde soorten rekening worden gehouden. De beschermde soorten zijn met behulp van tabellen onderverdeeld in verschillende niveaus van bescherming. In Amsterdam is er sinds 2009 een gedragscode Flora- en faunawet voor het zorgvuldig handelen bij ruimtelijke ontwikkelingen en bestendig beheer en onderhoud. De gedragscode is van toepassing op alle plannen en projecten die in opdracht van of door de gemeente Amsterdam worden voorbereid en uitgevoerd. Met deze gedragscode is een ontheffingsaanvraag voor een aantal soorten niet nodig.
Beleidskaders	
Ecologische Hoofdstructuur (landelijk en provinciaal beleid)	Voor heel Nederland zijn natuurgebieden met verbindingszones vastgelegd. Dit noemen we de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). De EHS is een belangrijk middel om de hoofddoelstelling van het natuurbeleid te bereiken: natuur en landschap behouden, versterken en ontwikkelen, als essentiële bijdrage aan een leefbaar Nederland en een duurzame samenleving. De EHS moet er onder meer toe bijdragen dat afspraken over het behoud en het herstel van biodiversiteit worden nagekomen. Na realisatie is de structuur uiteindelijk grensoverschrijdend, zodat diersoorten zich vrij kunnen bewegen en vermengen over Europa. Bij kwantitatieve of kwalitatieve aantasting van de EHS dient gecompenseerd te worden volgens in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) vastgelegde regels.
Hoofdgroenstructuur (Amsterdams beleid)	In de structuurvisie van Amsterdam 2040 (vastgesteld in 2011) is de hoofdgroenstructuur opgenomen. Voor functiewijzigingen, die buiten de vastgelegde kaders vallen moet advies worden gevraagd aan de Technische Advies Commissie Hoofdgroenstructuur. Eventuele wijzigingen kunnen aan de Gemeenteraad worden voorgelegd.
Ecologische structuur (Amsterdams beleid)	De "Structuurvisie 2040" is verder uitgewerkt in een ecologische visie. Deze is in juli 2012 door de Gemeenteraad vastgesteld. De bijbehorende kaart laat de ecologische structuur zien, zoals die door dieren wordt gebruikt. In de structuur is een aantal knelpunten onderkend. De ambitie is om deze barrières voor dieren weg te nemen. Het uitgangspunt van het beleid is dat plannen niet mogen leiden tot verzwakking van de ecologische structuur die in deze visie staat omschreven, bijvoorbeeld doordat er extra barrières ontstaan.
Rode lijstsoorten (landelijk beleid)	Eens per tien jaar worden er Rode lijsten opgesteld. Hierop komen soorten die om verschillende redenen sterk in aantal achteruitgaan. Voor het Ministerie van LNV zijn de rode lijsten mede richtinggevend voor het te voeren natuurbeleid. Het Ministerie stimuleert dat bij bescherming en beheer van gebieden rekening wordt gehouden met de Rode-lijst-soorten, en dat zo nodig en zo mogelijk aanvullende soortgerichte maatregelen zullen worden genomen.

4. Beschrijving van het gebied en inventarisatie

Omgeving plangebied

Het onderzoeksgebied grenst aan de Duivendrechtsevaart en aan de Johan Muyskensweg. De omliggende bedrijventerreinen van Overamstel hebben weinig natuurwaarden. Aan de westkant van de A2 ligt volkstuinenpark Amstelglorie. Verder zuidelijk ligt Amstelland met agrarische en recreatieve functies.

Het plangebied

Het terrein was vanaf de openbare ruimte over het algemeen goed te overzien. Alleen de populieren tegen de waterkant waren niet helemaal goed te beoordelen, misschien is daar een nest gemist. In de noordoosthoek van het terrein staan, bijna tegen de woonboten aan, twee hoge coniferen met daartussen een grote spar. Deze bomen zijn niet goed te inspecteren vanaf het aangrenzende parkeerterrein. Hier zou zich een nest van een sperwer of ransuil kunnen bevinden.

Het terrein staat vol met veel vrij jonge berken, dicht op elkaar, met ruige begroeiing daaronder, braamstruiken zijn nog zichtbaar. Aan de rand tegen het water bevinden zich een paar hoge Italiaanse populieren. Deze staan waarschijnlijk binnen de hekken van de tuintjes van de woonboten.

Ecologische verbinding

Het planterrein maakt geen deel uit van een ecologische verbinding. Voor grondgebonden soorten is het terrein bereikbaar vanuit de berm tussen Johan Muyskensweg en A2.

Inventarisatie: aangetroffen en verwachte soorten

Zoogdieren

Het terrein is niet geïnspecteerd op sporen van zoogdieren. Gezien de ligging van het gebied zijn soorten als bosmuis, gewone bosspitsmuis, veldmuis, egel en mol en mogelijk vos te verwachten.

Vleermuizen

De kans op boombewonende vleermuissoorten is klein. De bomen zijn daarvoor nog te jong en nog onvoldoende van omvang. Het terrein is geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Er is luwte achter de bomen, er zijn een aantal open plekken tussen de bomen en er is variatie in (ruige) ondergroei.

Baltsplaatsen van met name ruige dwergvleermuis zijn mogelijk. Er is altijd wel een stukje schors of een losse tak om achter weg te kruipen voor een dwergvleermuis.

De bomen langs de Johan Muyskensweg zouden als vliegroute kunnen dienen voor vleermuizen.

Geschikt foerageergebied voor vleermuizen is vooral te vinden bij de volkstuinen en langs de Amstel.

Ook rond de bomen van de Duivendrechtse vaart zou door vleermuizen gevoerageerd kunnen worden.

Mogelijke verblijfplaatsen voor gebouwbewonende vleermuissoorten zijn in het omliggende bedrijventerrein aanwezig.

Amfibieën en vissen

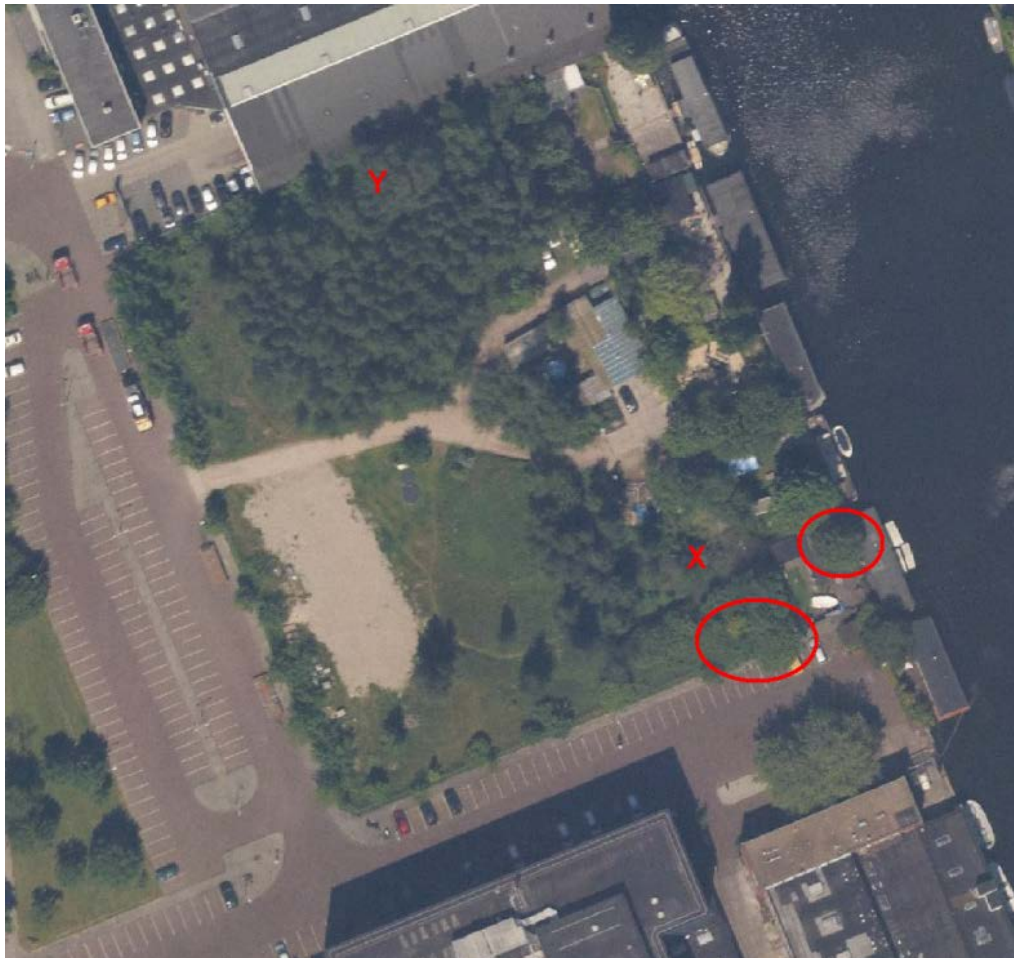
Voor amfibieën is er geen geschikt leefgebied. De Duivendrechtsevaart staat in open verbinding met de Amstel.

Broedvogels

Het terrein is een goede broedbiotoop voor een groot aantal vogels, zoals merel, winterkoning, roodborst en heggenmus. De nesten van deze soorten zijn in de broedtijd beschermd. In de bomen zijn in ieder geval twee nesten zichtbaar; waarschijnlijk van kraai of ekster. Eén nest bevindt zich in een lagere boom. Gezien de nestbouw, dak boven het nest, is het waarschijnlijk van een ekster. Het hoge nest zou van een kraai of een ekster kunnen zijn. Het is mogelijk dat een roofvogel dit nest gebruikt (buijzerd, heel misschien havik). Aanwijzingen, door waarnemingen, dat roofvogels deze nesten gebruikt hebben zijn er niet.

Flora

Beschermde flora wordt niet verwacht op het terrein zelf. De kademuur is in 2011 geïnventariseerd. Hier in toen een tongvaren aangetroffen.

*Fig.2 Locatie van de twee nesten en de groenblijvende bomen
X is het nest laag in de boom; Y zit in een hoge boom
De cirkels geven de plaats aan van de groenblijvende bomen.*

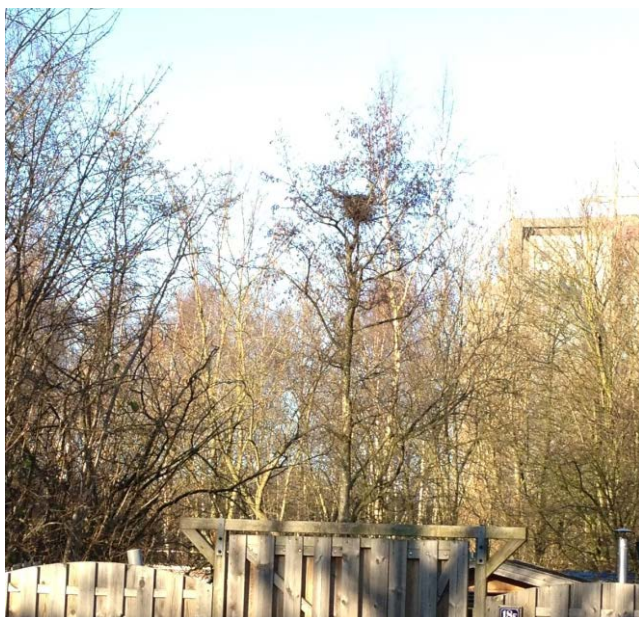

Fig.3 Nest in een lage boom, waarschijnlijk van een ekster

5. Consequenties natuurwetgeving en ontheffing Flora- en faunawet

Gebiedsbescherming

Het plan bevindt zich niet in de buurt van Natura2000-gebieden, of gebieden uit de Ecologische Hoofdstructuur. Gezien de omvang en de aard van de voorgenomen ontwikkelingen zijn er geen negatieve effecten op deze gebieden te verwachten.

Het plangebied maakt ook geen deel uit van de Hoofdgroenstructuur van Amsterdam en van de Ecologische structuur van Amsterdam.

Soortbescherming

Zoogdieren

Voor de eventueel aanwezige grondgebonden zoogdieren: bosmuis, gewone bosspitsmuis, veldmuis, egel en mol geldt een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling. Wel geldt voor deze soorten de zorgplicht van de Flora- en faunawet.

Vleermuizen

Verblijfplaatsen van boombewonende soorten (watervleermuizen en ruige dwergvleermuizen) zijn onwaarschijnlijk. Het plangebied is geschikt foerageergebied voor vleermuizen. Ook baltsplaatsen van ruige dwergvleermuizen zijn mogelijk aanwezig.

Alle vleermuissoorten worden streng door de Flora- en faunawet beschermd (Bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn).

Om de daadwerkelijke aanwezigheid van vleermuizen vast te stellen is er nader onderzoek nodig naar de volgende mogelijke verblijfplaatsen:

- het gebruik van het groen als foerageergebied door vleermuizen;
- baltsplaatsen van gewone en ruige dwergvleermuis in bomen.

Bij nader onderzoek van verblijfplaatsen moet het vleermuizenprotocol worden gevolgd. In de praktijk zal dit betekenen dat er minimaal vier keer per seizoen (van april tot half oktober) in de late avond of vroege ochtend gespecialiseerd onderzoek zal moeten worden gedaan met batdetectoren. Hoe het vleermuizenprotocol moet worden toegepast is te vinden op:

http://www.gegevensautoriteitnatuur.nl/files/vleermuisprotocol_2012_24_februari_2012-1.aspx (Er verschijnen regelmatig aangepaste protocollen).

Broedvogels

Voor de meeste broedvogels geldt, dat de nesten gedurende de broedtijd zijn beschermd, maar daarbuiten niet. Ontheffing voor broedende vogels wordt niet verleend, omdat het in de regel goed mogelijk is om verontrusting in het broedseizoen te voorkomen. In de gedragscode van de Gemeente Amsterdam

(http://www.amsterdam.nl/publish/pages/123284/gedragscode_flora_en_fauna_amsterdam_.pdf) staat voor een aantal vogelsoorten een natuurkalender; hieruit valt af te leiden in welke periode het beste gewerkt kan worden.

Zorgplicht

Voor alle soorten, ook niet-beschermden, geldt bij voorbereiding en uitvoering van werkzaamheden de zorgplicht. Dat betekent dat door zorgvuldig te werken zoveel mogelijk schade aan diersoorten moet worden voorkomen. Dit kan door bij de planning en bij de uitvoering van werkzaamheden rekening te houden met de aanwezige soorten. Door bijvoorbeeld werkzaamheden vanaf één kant uit te voeren worden dieren in de gelegenheid gesteld om te vluchten.

6. Conclusies en aanbevelingen voor nader onderzoek

Conclusies

Het is zeker dat er rekening gehouden moet worden met broedende vogels. Bij werkzaamheden dient de broedtijd in ieder geval vermeden te worden. De periode dat er broedende vogels aangetroffen kunnen worden is afhankelijk van soort en weer. Grofweg moet er rekening worden gehouden met broedende vogels in de periode van half februari tot eind augustus. Ontheffing voor broedende vogels wordt in de regel niet gegeven, omdat het ministerie er vanuit gaat dat met de planning van werkzaamheden de broedperiode kan worden vermeden.

Er is een kans dat er roofvogels broeden. Die kans is weliswaar niet groot, maar het is niet onmogelijk. De nesten van roofvogels zijn ook buiten de broedperiode beschermd. Een ontheffing voor het verwijderen van het nest buiten de broedperiode is nodig. Deze is lastig te verkrijgen, omdat de mogelijkheden tot ontheffing beperkt zijn.

Foerageergebied voor en baltsplaatsen van vleermuizen zijn beschermd; deze worden beschouwd als vaste rust- en verblijfplaatsen. Ontheffing is mogelijk op grond van groot maatschappelijk belang (...). Indien aangetoond kan worden dat het geen essentiële verblijfplaatsen zijn is een ontheffing niet nodig. Dit is aan te tonen door de aanwezigheid van voldoende alternatieven in de omgeving. Eventueel aangevuld met maatregelen om de kwaliteit van verblijfplaatsen van vleermuizen te vergroten. Dit kan eventueel in overleg met DLG (Dienst Landelijk Gebied).

De initiatiefnemer kan er voor kiezen om zijn overwegingen in de vorm van een ontheffingsaanvraag aan Directie Regelingen van het ministerie voor te leggen. Als Dienst Regelingen dit afdoende vindt krijgt hij een positieve afwijzing. Hierin staan een aantal voorwaarden. Bij bezwaren bij de bouw zal de VWA (Voedsel en Warenautoriteit) niet ingrijpen als aan de voorwaarden is voldaan.

Voor beschermde muurplanten kan volgens de gedragscode van de Gemeente Amsterdam worden gewerkt. Dan hoeft er geen ontheffing te worden aangevraagd.

Nader onderzoek

Naar broedvogels is nader onderzoek nodig. Dit onderzoek zal vooral gericht moeten zijn op mogelijke roofvogels. Dat betekent dat in de periode van 1 mei tot 15 juli minimaal vier keer met minimaal 10 dagen tussen de bezoeken moet worden waargenomen.

De voorkeursperiode voor onderzoek naar foerageergebied van (gewone en ruige) dwergvleermuizen is 15 april – 15 oktober, volgens het vleermuizenprotocol moeten dit twee bezoeken met acht weken er tussen.

Voor baltsplaatsen van de ruige dwergvleermuis is de voorkeursperiode 15 augustus – 1 oktober, hiervoor zijn ook twee bezoeken met minimaal 20 dagen tussentijd voorgeschreven.

Voor al deze onderzoeken is toegang op het terrein noodzakelijk.